

REVISJONSRAPPORT

FESIL RANA METALL AS AVD RANA
Postboks 500
8601 Mo i Rana

Oslo, 7. oktober 2013

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/3920
Saksbehandler:
Marie Nordby

Revisjonsrapport: Fesil Rana Metall AS

Kontrollnummer: 2013.014.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Håvard Mølnås

Fra Miljødirektoratet:
Marie Nordby

Andre deltagere fra virksomheten:
Tommy Tunstad

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Inger Marie Haaland
Ida Maria Evensen(saksbehandler)

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Fesil Rana Metall AS under sluttmøtet den 18. september 2013. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 16. - 18. september 2013. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket ingen avvik og ga 1 anmerkning under revisjonen.

Avvik:

- Det ble ikke funnet noen avvik under revisjonen.

Anmerkning:

- Usikkerhetsvurderinger av utslippsmålinger kan forbedres.

Avvik og anmerkning er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

7. oktober 2013	Marie Nordby	Einar Knutsen
dato	kontrollør Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Nordland ved miljøvernavdelingen
- Rana kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: FESIL RANA METALL AS AVD RANA	
Organisasjonsnr.: 972171026	Eies av: 995590271
Bransjenr. (NACE-kode): 24.102 - Produksjon av ferrolegeringer	

Kontrollert enhet

Navn: Fesil Rana Metall AS	Anleggsnr.: 1833.0035.01
Kommune: Rana	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Metallurgisk industri	Gebysats: 3
Tillatelse gitt: 8. juni 2005	Sist endret: 16. februar 2011

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Revisjonen er del av tilsynsaksjonen 2013 overfor ferrolegeringsbransjen. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- internkontroll
- utslippskontroll
- styringssystem
- energistyring

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Miljødirektoratet avdekket ingen avvik innen de områdene som ble kontrollert. Vi anser derfor oppfølgingen etter revisjonen som avsluttet.

4. Gebyr for revisjonen

Fesil Rana Metall AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 23.mai 2013). Dette betyr at dere skal betale kr. 81 100,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 2. oktober 2013. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Det ble ikke funnet noen avvik under revisjonen.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Usikkerhetsvurderinger av utslippsmålinger kan forbedres

Kommentarer:

I måleprogrammet for utslippsmålinger er total usikkerhet er angitt.

Virksomheten opplyste at de vil be Molab om de ulike usikkerhetsbidragene som inngår i beregningen av total usikkerhet, og at dette vil bli gjennomført i løpet av 2013. Dette er for å kunne vurdere hvilke faktorer som betyr mest.

Se for øvrig beskrivelse av fakta om måleprogram nedenfor.

8. Andre forhold

Måleprogram

Fesil Rana Metall AS har i sitt måleprogram beskrevet måling og beregning av komponenter spesifikt regulert i tillatelsen, rapporteringspliktige komponenter og aktuelle prioriterte stoffer.

Hva som måles, målepunkt, frekvens, måle eller beregningsmetode, usikkerhet, prøvetakingsmetode og akkreditering er oppgitt i en oversiktlig tabell over de målinger som gjøres. I tillegg henvises det til aktuelle underliggende prosedyrer og akkrediteringsdokumenter.

Måleprogrammet begrunner kort virksomhetens valg av målefrekvenser og varighet av målekampanjer for å sikre representativitet for de ulike målingene som gjøres. Måleprogrammet beskriver også hvordan de årlige utslippstallene og usikkerhetene beregnes og rapporteres. Vedlagt måleprogrammet ligger skisser med målepunkter, utslippspunkter og prinsipper for rapporteringsverktøyet MILDA (miljøregnskapsprogram).

Virksomheten benytter et akkreditert laboratorium (Molab), for prøvetaking og analyse av alle sine målinger av utslipp. Råvareanalyser av tungmetaller analyseres av Labnet (årlig samleprøve), og det stilles krav til råvareleverandører om å sende inn prøver for hver last.

Fesil Rana Metall benytter et miljørapporteringsverktøy, MILDA, for logging av alle driftsparametere, og målinger som gjøres med tanke på ytre miljø og kvalitet. Virksomheten har selv utviklet programmet for mer effektivt å generere de tall og rapporter som kreves innrapportert av ulike myndigheter. Programmet skal sikre at tallene som rapporteres inn er korrekte.

Energieffektivitet

Virksomheten opplyste at:

- forbrukspunkter og mengder for energibruk er kartlagt og måles kontinuerlig med timesoppløsning
- det er 13 målepunkter for registrering av energibruk
- måltall ("krafttall"), MWh/tonn flytende metall, registreres og rapporteres kontinuerlig
- de to ovnene representerer ca.95 % av forbruket
- Statnett er en viktig premissleverandør mht. fleksibilitet i kraftmarkedet for store forbrukere som Fesil Rana Metall

Oversikt over gjennomførte og planlagte tiltak er utarbeidet. Ved prioritering og gjennomføring av prosjekter vurderes lønnsom energisparing og konvertering fra fossilt brensel til elektrisk kraft. Årlig gjenvinnes ca. 250 GWh fra ovngass og kjølevann. Energien benyttes eksternt til fjernvarme og fiskeoppdrett.

Driftsforhold

Fesil Rana Metall har to smelteovner, men har for tiden kun ovn 5 i drift. Ovn 6 ble stoppet i mai 2013 for planlagt vedlikehold og omføring, er klar for oppstart tidligst om 3-4 uker og senest før vinteren.

Renseanlegget for støvutslipp til luft er et undertrykks posefilter.

Virksomheten opplyste at:

- optimalisert program for drift av ovn videreutvikles kontinuerlig
- høy driftstid for ovn oppnås
- driftskontroll av temperatur på ovngassen, støvutslipp og indikasjoner på lekkasjer i konkrete posefilterkammer utføres kontinuerlig

- lekkasjesøk på posefilteranlegget utføres også med fluoriserende middel for deteksjon
- forebyggende vedlikehold prioriteres, inkl. skifte av hele posefilterkammer
- urensede utslipp gjennom nødskorsteinen forekommer svært sjelden(0,01 og 0,06 % av driftstiden for henholdsvis ovn 5 og 6 i 2012.)
- nye skorsteinsrør og spjeld for ovn 6 er ombygd i 2011.
- nytt pakkeanlegg for microsilica er installert i 2012

Mo Industripark(MIP):

MIP disponerer overskuddsvarmen i ovngassen fra Fesil Rana Metall (iht. avtale av 7. juni 1989 med Norsk Jern Holding AS).

Fesil Rana Metall opplyste at:

- Mo Fjernvarme eier to kjeler for energigjenvinning fra Fesil Rana Metall.
- eier og måler samlede utslipp fra hovedkloakken for utslipp av prosessvann og overflatevann fra Fesil Rana Metall og andre virksomheter på industriområdet
- eier transportbånd for råvarer fra kai til industriområdet, som også benyttes av annen virksomhet enn Fesil Rana Metall
- eier og disponerer arealer som Fesil Rana Metall benytter til lagring av råvarer mv.
- feier utearealer, mens Fesil Rana Metall feier egne uteområder

Lokale luftkvalitetsmålinger i omgivelsene gjennomføres med kostnadsfordeling mellom industrien(50 %), kommunen(25 %) og vegvesenet(25 %). Resultatene viser lavere støvnedfall enn i 2012 og 7 overskridelser av grenseverdiene for lokal luftforurensning hittil i 2013 (pr.31.august).

Støy

Støymålinger til omgivelsene ble sist foretatt 2007.

Etter at det ble bygget hus som skjermer for støy fra vifteanlegget for gassutslippet, opplyste virksomheten at de ikke har mottatt klager på støy.

Naboklager

Prosedyre for registrering og håndtering av naboklager foreligger. Klager registreres i avvikssystemet, men det var ikke registrert noen klager for 2012. Alle klager får skriftlig tilbakemelding.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 16. september 2013: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 16. september 2013 til 17. september 2013.
  - 8 personer ble intervjuet
  - befaringer til følgende steder:
    - Verksområdet med vekt på ovnsdrift, renseanlegg, utslippspunkter og energigjenvinning.
- Avsluttende møte 18. september 2013: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet, sist oppdatert 16. februar 2011
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Miljødirektoratet:
  - vedtak, datert 10. desember 2010, med nye krav til måleprogram
  - påminnelse i brev fra Klif, datert 16. mai 2012

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Fesil Rana Metall AS, 16. - 18. september 2013

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon		Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Verksdirektør		X	X	X
Metallurg/miljøkoordinator		X	X	X
Energidirektør		X	X	X
Metallurg		X	X	X
Formann (renseanlegg mv)			X	
Tekniker, vedlikehold/elektro			X	
Skiftformann			X	
Prosessoperatør(ovn)			X	

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Marie Nordby, revisjonsleder

Inger Marie Haaland, revisor

Ida Maria Evensen, saksbehandler

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Fesil Rana Metall AS, 16. - 18. september 2013

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende:
(for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling)

Følgende dokumentasjon ble forevist under revisjonen for å verifisere faktiske forhold:

- Prosessbeskrivelse/flytdiagram
- Stillingsbeskrivelser for aktuelle deltakere ved revisjonen
- Risikoanalyse konsesjon Klif-Fesil Rana Metall
- Identifisering av mulige avvik og forebyggende tiltak/Kritisk utstyr mot ytre miljø
- Rapportering av ytre miljø(RM10.01), datert 30.11.2012
- Ledelsens gjennomgang 15.03.2013, møtereferat
- Revisjonsrapport fra DNV, datert 19.03.2013(iht. systemsertifisering ISO 14001, mv)
- Måle- og beregningsprogram Fesil Rana Metall, revidert 24.07.2013
- Måldokument Miljø for 2013
- Analyserapporter fra Molab for prøvetaking av:
  - - utslipp til vann(kloakk) fra granulering(mai 2013)
  - -emisjonsmåling hallavsug, raffinering og knuse- og sikteanlegg(mai 2013)
- Råvareanalyser, eksempler fra 2011 og 22.03.2013 (elementanalyser tungmetaller)
- Prosedyrer for:
  - renseinstallasjoner for luft og vann (rev.18.07.2013)
  - kontroll støvutslipp over rengass-skorstein(RM10.03) (28.01.2011)
  - kontroll av filteranlegg(RM10.11) (29.03.2010)
  - generell drifts/vedlikeholdsprosedyre for renseanlegget(RM10.02) (30.03.2010)
  - kontroll av filter i ks-anlegget (29.09.2010)
  - behandling av farlig avfall
- Kontrollskjema olje/bensinutskillere fra Nordmiljø, datert 12.04.2012
- Deklarasjons(nr.8301115)skjema for levert farlig avfall fra oljeutskiller
- Energiledelse i Fesil Rana Metall AS, dok. 20.08.2013
- Energistyringssystem - oversikt for forbruk og gjenvinning